

BESEDA UREDNIKOV

Niko Kuret, uredil številki 1 in 2 / 1972 in 1973*

J. F.: *Danes so Traditiones edina etnološka revija, ki še redno izhaja. Najprej ste jo urejali Vi. Kako je bilo z začetki tega zbornika?*

N. K.: Od vsega začetka smo objavljali svoje spise v »Slovenskem etnografu«. To nam je bilo toliko lažje, ker nas je vezalo z njegovim urednikom, rajnim Borisom Orlom, tesno prijateljstvo in je bil kolega Matičetov sourednik. To je tudi nekako simboliziralo sodelovanje med Etnografskim muzejem in našim inštitutom. Po Orlovi prezgodnji smrti l. 1962 je za »Slovenskega etnografa« po 14 letnikih nastopila kriza. Zadnjemu letniku, ki sta ga še skupaj uredila Orel in Matičetov, je sledil naslednji v uredništvu »uredniškega odbora« šele čez dve leti in tudi na sledečega je bilo treba čakati dve leti. Zgodilo se je pa takrat, da je II. razred SAZU sklenil preurediti svoje »Razprave«, v katerih so poleg monografij izhajale tudi krajše razprave. Tem naj bi v Razpravah znanstvenemu svetu pobudo, naj bi objavljane naših razprav nadomestil redno izhajajoči inštitutski zbornik. Znanstveni svet je pobudo sprejel, toda zbornik je zagledal beli dan šele leta 1972. Tedaj je izšla prva knjiga zbornika, ki smo mu dali ime »Traditiones«. Tudi on je preživljal svoje krize, mislim pa, da si je opomogel, lepo v redu je zdaj na vrsti njegov 14. letnik. Vivant sequentes!

(18. 4. 1985)

Milko Matičetov, uredil številke 3–14 / 1974–1985

Niko Kuret, prvi glavni urednik našega zbornika, nam je v 14. letu njegovega življenja – kakor smo pravkar videli – sporočil: »Tudi on je preživljal svoje krize...« Kuret sam nam ni povedal, katere konkretne »krize« naših Traditiones je pravzaprav imel v mislih, zato

* Jurij Fikfak, Pogovor z Nikom Kuretom. Traditiones 14, stran 186.

se tudi mi rajši odpovejmo nepietetnemu stikanju po preteklosti. Kar je bilo, je bilo: zbornik »si je opomogel«, prav krepko, vse drugo pa ni pomembno! Takrat se je pisalo leto 1985., sredi katerega sem hotel (tudi zaradi upokojitve) pustiti uredniško mizo pospravljeno; in res: zadnji »moj« letnik – 14. – je 2. razred SAZU v redu sprejel in predsedstvo potrdilo že dober mesec po mojem odhodu, junija 1985.

Ob umiku z mesta glavnega urednika sem v svoji besedi slovesa med drugim prišel na dan s tole resno skrbjo: »Traditiones niso nikoli bile in tudi ne bi smele biti fevd kogarkoli« (Trad. 14, 227). Taka nevarnost je dejansko napočila z dnem, ko je tedanji referent za tisk (St. Jesse – ne v svojem imenu, ampak po ne vem čigavem naročilu) terjal od uredništev inštitutskih glasil, da morata naslovnica in kolofon vsebovati samo ime glavnega urednika (gl. Trad. 4, 1974, 380). Znašli smo se tako, da smo nekje na začetku in/ali pred koncem zbornika vseeno zmerom našteli – na vidnem mestu – tudi vse člane uredniškega odbora. V zvezi s samim »glavnim« smo kajpada vztrajali pri stališču, da si objektivno zasluži čast in hvaležnost, ampak da je kljub zahtevnemu delu (povezava s sodelavci, založnikom, tiskarno itn.) vendar samo neke vrste primus inter pares, s katerimi naj bi se po potrebi posvetoval, jim sproti poročal, prisluhnil njihovim željam, upošteval njihove odločitve in jim razložil svoje posebne zamisli, brez poskusov vsiljevanja lastne volje. Ne bi mu padla krona z glave, če bi večkrat in ne le v skrajni sili pobaral za mnenje koga od članov širšega uredniškega kolektiva, saj je bil vsak od njih najbrž poklican zraven ne samo zaradi števila, ampak kot izvedenec za neko strokovno obzorje, in zato upravičeno čaka, da bi mu bili dani v presojo vprašljivi prispevki iz »njegov« rubrike.

Da ne bi pisal teh vrstic na pamet, po spominu, sem postavil prédse na mizo celotno zbirko Traditiones. Ob obračanju listov se mi je pred duha očmi največkrat prikazalo kaj lepega, med drugim daleč odmaknjeni prizori, obdani z neko praznično avreolo, kot npr. večstopenjske priprave – ponavadi skupinske! – na izid posameznih letnikov. Včasih je bilo zelo živahno, npr. pri »skupspravljanju« ilustrativnega gradiva, ko je bil malone ves inštitut udeležen pri iskanju, nato pa v »razstavi« po veliki, nerodni, ampak zlata vredni mizi, z glasnim tehtanjem, odbiranjem ali izločanjem (prihajalo je celo do tega, da smo se ob tem delu sporekli, kar pa je še zmerom boljše kot zdaj, ko romajo v koš že izdelani klišeji!). Zajemali smo iz domačih predalov, prispevke pa smo iskali tudi v SEM, v Umetnostno zgodovinskem inštitutu, v Voduškovem ljubiteljskem fotoarhivu in drugod. Živo se še spominjam veselja, ko smo dobili v roke Birollov akvarel »Nočni čuvaj v Škofji Loki« (Trad. 5–6, 219), Spacalovo sliko »Rojstvo« (Trad. 5–6, 349) ali razglednico »Windisch Matri« iz zbirke NUK (Trad. 7–9, 188); s takimi podobami smo zapolnjevali »luknje«, da nam ne bi po nepotrebem ostajale prazne strani. To so bili pač predračunalniški časi, ko se nas je delno še držal horror vacui primitivcev ali srednjega veka. Včasih smo imeli srečo, da se je najdena podoba lepo ujela z besedilom; razne dokumentarne, ponavadi skupinske fotografije, pa so tudi imele in še imajo svojo vrednost za zgodovino narodopisja. (Tekmovanje je zmerom zdravo gibalno, zato se vprašujem: ali so v ISN opazili, kako obnovljeno glasilo SEM, »Etnolog«, prim. zadnji letnik 5/56, 1995, po tehnično ilustrativni plati že začenja prehitovati zbornik »Traditiones«?).

Druga primerjava pa mi je pokazala – znotraj samih Traditiones – kar precejšen, ne nepomemben razloček med prvo polovico (recimo ji A) in drugo polovico (recimo B) vseh letnikov. Te moje namišljene delitve Traditiones na dvoje seveda ne gre jemati togo, saj se mogoče opira bolj na vtis; vendar mislim, da bi dokumentiran pregled le potrdil pešanje, počasno usihanje žive pričujočnosti ISN v njegovem zborniku Traditiones.

V skupini A je tako rekoč vsak letnik prinašal razna poročila iz življenja, dejanja in nehanja ISN, njegovih sekcij, prireditev, srečanj, obiskov ipd. V skupini B pa je takih prispevkov zmerom manj in manj. (Upam, da gre prej za začasno anomalijo kot za kronično bolezen, zato se bo dalo vse lepo popraviti in nadomestiti zamujeno, za naprej pa poskrbeti, da bi se vrzel, ki začenja zevati med ISN in njegovim glasilom, ne poglabljala in razraščala).

Najbolj pa se čudim, in sploh ne morem verjeti, kako je mogoče, da o takem dogodku, kot je bila sredi 1994 razcepitev ISN na dvoje, Traditiones sploh niso spregovorile in prinesle – če že ne poštenega komentarja – vsaj suho, faktografsko poročilo. O tem v TRADITIONES, ki naj bi bile – tako pravi podnaslov – ZBORNIK INŠTITUTA ZA SLOVENSKO NARODOPISJE, ni niti drobnega zaznamka ali novičke, niti besedice. (Samo v 45. knjigi uradnega Letopisa SAZU za leto 1994 – Lj. 1995, 226 in 313 – najdemo dva lakonična vpisa, ki ne moreta potešiti nikogaršnje radovednosti.) In vendar je naš zbornik prejšnje čase objavljal ne samo posamezne prispevke članov Glasbeno narodopisne sekcije, ampak tudi razprave z mednarodnih srečanj, ki jih je le-ta prirejela v sklopu ISN (gl. Trad. 14, 1985: na častnem prvem mestu). V istem letu smo se praznično spomnili – v besedi in podobi – začetka organiziranega etnomuzikološkega dela na Slovenskem in odprli v Prešernovi dvorani SAZU odmevno razstavo »Ob 50-letnici ustanovitve Folklornega inštituta« (gl. Trad. 14, str. 80, 146, 194, 201–205).

Nekdanji Glasbenonarodopisni inštitut, ki je do 31. decembra 1971 spadal pod Ministrstvo za kulturo, je dne 1. januarja 1972 uradno prešel pod streho SAZU in se kot samostojna Glasbeno narodopisna sekcija vključil v ISN. Traditiones, ki so se rodile istega leta 1972 in jih je od prvega letnika do smrti sourejal načelnik nove sekcije dr. Valens Vodušek (v uredniškem odboru pa se je zvrstilo tudi že troje drugih članov nekdanje sekcije), so torej hkrati tudi glasilo novega, leta 1994 z delitvijo nastalega Glasbeno narodopisnega inštituta ZRC SAZU. Naj le-ta mar ustanovi novo glasilo?

Če je uredništvo Traditiones za krajši ali daljši čas že imelo v svojih vrstah sodelavce od zunaj (prof. V. Novaka in B. Merharja) mislim, da je treba v uredniški odbor takoj pritegniti tudi dva zastopnika nekdanje Glasbenonarodopisne sekcije (sedanjega Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU) s priznanjem pravice, da zastopnik nekdanje sekcije / sedanjega GNI zasede – po potrebi – tudi mesto glavnega urednika.

Za danes o tem samo toliko, kolikor je v zvezi z zbornikom Traditiones. Njihov razširjeni uredniški odbor pa bi v program letnika 26–1997 moral uvrstiti pošteno razpravo o nesrečni (in upam da nikakor ne »večni«) razcepitvi 1994.

Angelos Baš, uredil številke 15–17 / 1986–1988

Glavni urednik zbornika Traditiones sem bil v letih 1986, 1987 in 1988 in sem uredil 15., 16. in 17. letnik te periodične publikacije.

Ko je Milko Matičetov poleti 1985 odstopil kot glavni urednik zbornika Traditiones, me ni predlagal za svojega naslednika, tako da sem moral to mesto zase izsiliti. Kot glavni urednik sem imel zlasti naslednje načrte. Hotel sem razgibati zunanjo podobo zbornika in jo narediti privlačnejšo. Zagotoviti sem hotel redno izhajanje, tako da bi posamezni letnik izšel v tistem letu, katerega letnico nosi. Ker dotlej Traditiones praviloma niso objavljale teoretičnih spisov, sem želel objavljati tudi te. Načrtoval sem tudi sodelovanje tujih piscev in interdisciplinarne prispevke. Več prostora kot dotlej sem hotel odmeriti spisom o materialni kulturi. Ker Traditiones dotlej niso tiskale spisov o

meščanski in delavski kulturi, sem hotel nadomestiti nekaj zamujenega. V posameznih letnikih sem nameraval v določenem obsegu objavljati obdelave nekaterih pomembnejših tem iz zornih kotov več piscev in tako do neke meje oblikovati monotematske številke. Ker so takrat na Oddelku za etnologijo pri Filozofski fakulteti v Ljubljani posamezni študentje napisali upoštevanja vredne seminarske in diplomske naloge, sem se odločil, da bom v izbranih primerih natisnil tudi prispevke te vrste. In naposled sem hotel v razdelku knjižnih ocen in poročil vsaj ohraniti, če ne tudi povečati njihovo dotedanje, razmeroma visoko številko.

Načrt za spremembo zunanje podobe Traditiones se je izjalovil. Predsedstvo SAZU ni sprejelo moje pobude in tako je moralo ostati po starem. Milko Matičetov mi je predal naloge glavnega urednika proti koncu 1985. Tako sem imel na voljo le dva meseca, če sem hotel pravočasno zbrati prispevke in izdati letnik 1986 pred koncem leta. To se mi je po zaslugi piscev posrečilo. Februarja 1986 sem nesel prispevke za letnik 1986 akademiku Borisu Merharju, ki je na podlagi svoje ocene po šestih tednih predlagal številko v potrditev razredu za filološke in literarne vede SAZU. Ta potrditev in nato potrditev predsedstva SAZU sta bili opravljena do junija. V začetku julija sem odnesel letnik v tiskarno. Zato ni bilo nikakršnih težav, da ne bi izšel pred koncem leta. Enako časovno zaporedje sem ohranil pri pripravi naslednjih letnikov.

Preostale načrte sem uresničil v različni meri. Na Bledu je bilo 1986 posvetovanje o slovenskem narodnem značaju. V letniku 1987 sem hotel objaviti tista predavanja s posvetovanja, ki so bila poučna tudi za etnologijo. Teh pa je bilo malo. Tako je bilo v letniku 1987 mogoče natisniti samo tri predavanja, eno etnološko (Božidar Jezernik) in dve iz bližnjih znanstvenih disciplin (Anton Trstenjak, Lev Milčinski). Ne glede na tehtnost omenjenih prispevkov je bil monotematski del letnika po obsegu skromen in zato se ta številka zbornika Traditiones ne dá šteti za monotematsko v tradicionalnem pomenu besede.

Več sreče sem imel s teoretičnimi spisi. Vabilu se je odzval Hermann Bausinger, eden najvidnejših etnoloških teoretikov na nemškem jezikovnem ozemlju, s spisom o jeziku v etnologiji. Interdisciplinarnar narave je bila obravnava Ivana Urbančiča o etničnem. Ingrid Slavec je prispevala spis o historični etnologiji, Marija Stanonik spis o iskanju identitete slovenske slovstvene folkloristike. – Iz raziskav materialne kulture so objavili svoje izsledke: Anka Novak o hrani v Šenčurju, Tone Ceve o kmečki hiši iz 1506 v Srednjem vrhu nad Martuljkom, Vito Hazler o kozolcih ob Savi in Mojca Ravnik o istrskem stavbarstvu. – Poglavlje iz meščanske kulture je načel Miloš Rybář s spisom o brucovanju pred drugo svetovno vojno, poglavje iz delavske kulture je načela Janja Žagar s spisom o služkinjah v Ljubljani. To je bil hkrati prvi od študentskih spisov, ki so izšli v zborniku Traditiones. Naslednji so bili spis Marinke Dražumerič o izseljevanju iz Bele krajine pred drugo svetovno vojno, spis Tatjane Sirk o briški kuhinji in spis Mojce Terčelj o tradicionalni kulturi na območju Sevnice v 20. stoletju.

V druge smeri ni kazalo naravnati mojih načrtov, saj drugod dopolnitve niso bile potrebne in je veljalo samo nadaljevati dotedanje izročilo. Tako je bilo tudi s knjižnimi ocenami in poročili; v tem razdelku mi je Sinja Zemljič prizadevno pomagala odpirati razmeroma zadosten razgled po domačem in tujem slovstvu.

O tem, zakaj sem že po treh letih sklenil zapustiti mesto glavnega urednika, pa tokrat nobene besede.

Tone Čevc, uredil številke 18 / 1989, 19 / 1990 in 22 / 1993

Letos (1996) mineva dvajseto leto, odkar me je povabil v uredniški odbor zbornika *Traditiones* tedanji glavni urednik dr. Milko Matičetov.

Čeprav je bilo moje sodelovanje z njim omejeno pretežno na pomoč pri tehničnem urejanju glasila, so se mi leta skupnega dela globoko vtisnila v spomin. Lahko sem »od blizu« spoznaval vlogo glavnega urednika: njegovo zavzemanje za znanstveno usmeritev zbornika, vztrajnost pri pridobivanju sodelavcev, zavzemanje za čist jezik prispevkov, potrpežljivost pri pogovorih s sodelavci, širino pri določanju vsebine letnika in obvladanju strokovnih vprašanj. Ko sem leta 1989 prevzemal za krajši čas dolžnost glavnega urednika, sem globoko občutil težo odgovornosti, ki si jo s tem nalagam. Kaj lahko novega prispevam kot urednik, sem se spraševal.

Dve nalogi sem si postavil za cilj: dati zborniku novo notranjo in zunanjo likovno podobo in urediti tematsko številko zbornika. Obe postavljeni nalogi mi je uspelo uresničiti.

Ko je leta 1988 predsedstvo SAZU privabilo, da lahko dobijo *Traditiones* novo zunanjo in notranjo likovno opremo (pri tem je pokazal mnogo razumevanja tedanji glavni tajnik SAZU, akademik prof. dr. Janez Batis), sem naprosil inž. arh. Petra Skalarja, da je likovno opremil osemnajsti letnik zbornika v okviru dogovorjenih akademijskih načel. Naše glasilo je postalo vsebinsko bolj pregledno in estetsko še bolj vabljivo. V glavnih črtah so ohranile *Traditiones* isto notranjo in zunanjo opremo do danes.

Čas okrog leta 1990 je zaznamovalo veliko politično pričakovanje, ki je prineslo naslednje leto samostojnost Sloveniji. Zbornik *Traditiones* je ta prelomni čas izkoristil za objavo prispevkov s skupnim naslovom »Samoniklost ljudske kulture Slovencev« (1990). Kot glavni urednik sem izbral 23 naslovov in poiskal sodelavce za predvidene teme. Od vabljenih avtorjev je uspelo napisati prispevke dvanajstim. Kljub vsebinskemu torzu je devetnajsti letnik izpolnil pričakovanja: zarisana je bila skica slovenske ljudske kulture s poudarkom na njenih posebnostih, koreninah in vraščeni v kulturni prostor Srednje Evrope. Če bo uspelo kdaj uresničiti predvideni načrt v celoti, se bo pokazala in potrdila samoniklost naše tradicionalne ljudske kulture tudi v poglavjih, ki so ostala v 19. letniku zbornika neosvetljena.

Po treh letih premora sem uredil tudi 22. letnik inštitutskega glasila. Obogatitev tega letnika je pomenila objava bibliografije dvajsetih letnikov zbornika (avtorica S. Zemljič-Golob). Izkazalo se je, da je posegel zbornik na mnoga področja stroke, držal pa se je v temeljih vodilne usmeritve: objave prispevkov o tradicionalni slovenski ljudski kulturi. Ko se danes oziram na uredniško delo, lahko rečem: če se mu predamo s srcem in odgovornostjo, nas bogato poplača, še najbolj ob izidu novega letnika zbornika.

Mojca Ravnik, uredila številko 20 / 1991, delno 21 / 1992

Uredila sem 20. številko *Traditiones*. Zbrala sem tudi že prispevke za 21. številko, nato pa se nekateri člani UO niso strinjali z objavo dveh člankov, njihovega mnenja pa je bil potem tudi Razred za filološke in literarne vede. Menila sem, da je za revijo dobro, če je čimbolj odprta za različna mnenja in da so vedno dobrodošle nove interpretacije, tudi če (še) niso popolnoma izdelane in znanstveno utemeljene, če le odpirajo sveže poglede in vzpodbujajo diskusijo. Ker se z izločitvijo člankov nisem strinjala, sem odstopila od urejanja.

Jurij Fikfak, delno uredil številko 21 / 1992

Potem, ko je mag. Mojca Ravnik zaradi neobjave dveh prispevkov odložila uredniško delo, sem 14. 11. 1992 za kratek čas prevzel urednikovanje Traditiones. Številko je bilo nujno izdati v predvidenem roku in s tem rešiti nadaljnje financiranje zbornika.

Novosti tega zbornika sta bili računalniško oblikovanje in prve barvne slike. Pri urejanju gradiva in pri pripravi za računalniško stavljenje mi je intenzivno pomagala mag. Helena Ložar-Podlogar. Z računalniško postavitvijo smo prihranili nekaj denarja, tako da smo avtorje prispevkov lahko vsaj simbolično honorirali. Uredništvo naslednje številke Traditiones je bilo za ta podvig nagrajeno z zmanjšano dotacijo.

Marija Stanonik, uredila številke 23–25 / 1994–1996

Uredništvo Traditiones sem prevzela pod pritiskom okoliščin, saj se nalogi nikakor nisem čutila dorasla, še toliko manj v okolju, ki mu interdisciplinarna plat mojega dela ni blizu. Kljub vsemu se mi je posrečilo pripraviti tri obsežne tematske zbornike. Z njimi sem skušala razklopiti etnološke meje v druge stroke, predvsem v filološke, s čimer tudi ob pričujoči zadolžitvi gojim svojo interdisciplinarno usmeritev. To pa je izredno trd oreh za primerno sodelovanje z uredniškim odborom, ki se drži le etnološkega kroga, ravno filološkimi vedam pa ni naklonjen. To se je pokazalo ob Traditiones 23, ki so bile posvečene **slovenskemu živemu jeziku** in čeprav je ta od vedno tudi etnološka tema, si današnji rod etnologov z njo ni znal kaj početi.

Vendar sem v prvo številko Traditiones pod svojim uredništvom vložila veliko truda in ljubezni, in srečna sem, da je v njej zastopana pravcata mavrica različnih pristopov do vprašanj moje, naše materinščine, kompendij najrazličnejših tém in generacijska lestvica sodelavcev. Medtem ko je navzven številka doživela sorazmerno lep odziv, je v delovnem okolju naletela na popoln hlad.

Podobno in še huje je bilo z naslednjo številko Traditiones na témo **slovstvene folklore**, ki je bila enostransko ožigosana kot »ozka«, ne da bi avtor besed upošteval enako raznoterost pristopov do predmeta in bogato zastopanost tujih avtorjev, ki utegnejo v marsičem osvežiti slovensko zadevno vednost. Vendar je ravno avtor tega očitka na seji uredniškega odbora opozarjal na potrebo odprtosti navzven (prim. zapisnik z dne 6. 6. 1994). Če je pri tem mislil na ozkost v smislu omejitve na folkloristično disciplino, pa je očitek nepremišljen tudi v tem, ker je bila imenovana téma izbrana šele potem, ko je bila prvotna, na sestanku uredniškega odbora že sprejeta téma z delovnim naslovom: **Inštitut za slovensko narodopisje se predstavi** (prim. zapisnik UO z dne 6. 6. 1994), na sestanku kolektiva ISN (prim. zapisnik seje ISN, 12. 9. 1994) zavrnjena, ker da zaradi drugih obveznosti ne bi bilo mogoče v predvidenem roku pripraviti tehtnih prispevkov. Tako se je izjalovil uredničin namen, da bi za 100. obletnico zaslužnih podjetij Karla Štreklja in Matije Murka dosegla ubranost s svojimi sodelavci v skupno zastavljenem cilju.

V uteho ji je bila misel, da je ob drugi témi kontinuiteta Štrekljevega in Murkovega dela še bolj profilirana, in veselila se je lepega števila sodelavcev. Vendar ji tudi v tej zvezi ni bilo prihranjeno mnogo grenkobe, ko je bilo veliko mladih perspektivnih avtoric odbitih, kot da bi delovala enostranska selekcija avtoritete, ki pa se je uklonila zasebnim pritiskom in ni bilo enotnega kriterija za vse pridobljene članke. Sploh je postajala nejasna razmejitev med kompetencami urednika in recenzenta, in ker v tem

navzkrižju interesov nisem mogla več nadaljevati dela, sem spodbujena z dejanjem kolegice Mojce Ravnik – zaradi pogajanja za samo dva članka, ki se ji ju ni posrečilo rešiti, je odstopila – sem tudi sama to hotela storiti, vendar mi je uredniški odbor načelno dal zaupnico (o vsem tem prim. zapisnik z dne 20. 11. 1995). Vendar je bila ta opora na bolj trhljih nogah. Pri delu me je obdržala predvsem odgovornost za zastavljeno nalogo in predvsem mlajši rod zunaj Inštituta se je veselil napredka v tej zvezi. Tudi pri jubilejni številki *Traditiones* ni šlo brez pretresov. Če ne bi imela ob sebi, razen uredniškega odbora, čudovito razumevajočih sodelavcev tajnice g. Marte Koren, lektorice mag. Andreje Žele, prevajalke prof. Mojce Majcen in na koncu, a ne nazadnje prof. Dušana Merharja, referenta za tisk, ki zaupajo, da je naše skupno delo vendarle smiselno, ne bi zdržala. Iskreno sem jim hvaležna za prijateljsko pomoč in delovno tovarištvo.

Strnjeno je posebnost pričujočega uredniškega mandata krčevit napor za zvestobo zasnovani temi, tematska zasnova posameznih števil, znotraj nje pa čim večja različnost pogledov, obsežnost posameznih zbornikov in skrb, da je vsakič zastopano zamejstvo. Razvrstitev razprav v posamezne razdelke pa daje pisani snovi neko notranjo logiko. Poleg povzetkov na koncu so uvedeni tudi izvlečki (sinopsisi) na začetku. Vsaka od treh števil je imela nakazano témo zbornika tudi na zunanjih platnicah in vsaka je bila v čem slavnostno intonirana.

Še vedno pa je rubrika recenzij prepuščena sama sebi. Kolikor pride pobuda zanje od zunaj, znotraj uredništva ni zanje nobene skrbi. To je tudi naloga za prihodnost.

Vsi bi radi imeli boljše *Traditiones*, kot so, ko jih sami urejamo!